

ВМІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти

Затверджено
на засіданні кафедри спеціальної освіти
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №1 від 27.08.2024 р.)

В.о. завідувача кафедри

доц. Породько М. І.

Силабус вибіркової дисципліни «Організація навчально-корекційного середовища для дітей з порушенням у розвитку», що викладається в межах ОНП «Психолого-педагогічний супровід осіб з аутизмом» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Львів 2024 р.

Назва дисципліни	Організація навчально-корекційного середовища для дітей з порушенням у розвитку
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського, 7
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка 016 Спеціальна освіта
Викладач (-і)	Островська Катерина Олексіївна, доктор психологічних наук, професор кафедри спеціальної освіти
Контактна інформація викладача	ел. пошта: katerynaostrova@gmail.com
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Вівторок 11.30-13.00 (кафедра спеціальної освіти, вул. Туган-Барановського, 7, on-line)
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/academics/postgraduates
Інформація про дисципліну	Курс «Організація навчально-корекційного середовища для дітей з порушенням у розвитку» має чітку професійну спрямованість підготовки майбутніх фахівців, які зорієнтовані на роботу із дошкільниками та учнями початкових класів із різноманітними, в т.ч. і важкими порушеннями розвитку та дітьми із різним

	<p>рівнем функціонування у дошкільних, загальноосвітніх, загальноосвітніх закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням, загальноосвітніх спеціальних закладах, зокрема, використовуючи сучасні методи, пов'язані з питаннями структурування та візуалізації середовища. Навчальна програма з дисципліни «Організація навчально-корекційного середовища для дітей з порушенням у розвитку» тісно пов'язана з вивченням проблематики роботи з дітьми з порушенням розвитку різного рівня функціонування, інклюзивним навчанням, формуванням життєвих та соціальних компетенцій у таких дітей, і представляє поглиблений курс в складі теоретичної та практичної підготовки фахівця.</p>
<p>Коротка анотація дисципліни</p>	<p>Дисципліна «Організація навчально-корекційного середовища для дітей з порушенням у розвитку» є вибірковою дисципліною зі спеціальності <u>016 Спеціальна освіта</u> для освітньо-наукової програми «Психолого-педагогічний супровід осіб з аутизмом» для здобувачів третього (освітньо-наукової) рівня освіти, яка викладається в <u>4-му семестрі</u> в обсязі 3 кредитів ЄКТС</p>
<p>Мета та завдання дисципліни</p>	<p>Метою є засвоєння аспірантами теоретичних основ і методичних засад організації навчально-корекційного середовища у практиці фахівця спеціальної освіти, принципів структурування та візуалізації середовища, набутті належної ерудиції у питаннях не тільки педагогічної, психологічної доцільності, але й доступності та дизайну. Підготувати аспірантів для подальшої роботи за обраною спеціальністю з акцентом на критичному мисленні та практичних навичках роботи, на розвитку компетентностей, необхідних для вміння приймати рішення, кооперації та використання результатів наукових досліджень на практиці.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розширити та поглибити знання з організації навчально-корекційного середовища для дітей з порушенням у розвитку на основі вивчення теоретико-методологічних першоджерел; здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми, використовуючи знання із базових основ із роботи з середовищем у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально-реабілітаційній); - здатність створювати команду в корекційно-педагогічному середовищі, мотивувати її членів та досягати спільних цілей у професійній діяльності; - сформувати у аспірантів професійні компетентності щодо організації та планування із напрямку організації навчально-корекційного середовища для дітей з порушенням у розвитку; - сприяти формуванню відповідального ставлення до ролі фахівця спеціальної освіти у питаннях структурування та візуалізації середовища; - розвивати прагнення до саморозвитку, впровадження нових освітніх технологій, зокрема, в питаннях організації навчально-корекційного середовища для дітей з порушенням у розвитку та

	підвищення професійної компетентності.
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бех І.Д. Психологічні умови ефективності виховної дії // Рідна школа. - 1992. – N 1. - С.41-46.3. 2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія / А.А. Колупаєва. – К.: «СаммітКнига», 2009 3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / За ред. Л. М. Проколієнко. – К.: Рад. школа, 1989. – 608 с. 4. Островська К.О. Індивідуальний маршрут дитини з розладами спектру аутизму. Навчальний посібник / К.О. Островська, І.П.Островський, Х.Я. Сайко. –2017. – Львів: Малий видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 52с. 5. Островська К. О. Засади комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом : монографія / К. О. Островська. – Львів : «Тріада плюс», 2012 – 520 с. 6. Островська К.О. Формування соціальних компетенцій у дітей з розладами спектра аутизму. Розділ колективної монографії «Психологія професійної безпеки технології конструктивного самозбереження особистості» / за ред. Ж.Вірної. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – С.578-587. 7. Островська К. О. Соціальний супровід дітей з аутизмом під час навчання: навч. посібник / К. О. Островська, Ю. В. Рибак, У. Р. Мельник, Є. В. Гук, А. Б. Заплатинська, О. Г. Ферт. – Львів : «Тріада плюс», 2009. – 186 с. 8. Островська К. О. Психологічний супровід родин аутичних дітей : навч. посібник / К. О.Островська. – Львів : «Тріада плюс», 2009. – 86 с. 9. Островська К.О. Підтримане проживання неповносправних осіб у громаді. Навчальне видання. – Львів, Тріада плюс, 2014. – 52 с. 10.Островська К.О. Допомога дітям з високим рівнем аутизму. Навчальне видання. – Львів, Тріада плюс, 2015. – 76 с. <p>Інтернет ресурси: http://fitt.fpg.unc.edu/family-implemented-teacch-toddlers-study-fitt https://synapsis.org.pl/ http://nus.org.ua/questions/vidpovidayemo-na-zapytannya-roboty-v-inklyuzyvnyh-klasah-chastyna-4/</p>

<p>Обсяг курсу</p>	<p>48_ години аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 16 годин практичних занять та 42 години самостійної роботи (для аспірантів денної форми навчання)</p> <p>18_ години аудиторних занять. З них 12 години лекцій, 6 годин практичних занять, 72 години самостійної роботи (для аспірантів заочної форми навчання)</p>
<p>Компетентності та програмні результати навчання (за освітньою програмою)</p>	<p><i>Інтегральна компетентність</i> Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, застосовувати методологію наукової діяльності та педагогічної науки, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.</p> <p><i>Загальні компетентності</i> ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);</p> <p><i>Спеціальні (фахові) компетентності</i> СК-2. Здатність застосувати сучасні методології, методи та інструменти теоретичних та емпіричних досліджень у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти; СК-3. Здатність проектувати, моделювати, розробляти нові технології, методики і засоби у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, зокрема в аутології; СК-7. Здатність до розуміння і узагальнення сучасних наукових теорій і методів та вміння їх ефективно застосовувати для організації спеціальної та інклюзивної освіти дітей з аутизмом.</p> <p><i>Програмні результати навчання (за освітньою програмою)</i> РН1. Мати передові концептуальні і методологічні знання у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, загальний науковий кругозір, необхідні для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практики у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти. РН2 Розуміти загальні принципи, методи освітніх наук, а також загальну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у викладацькій практиці. РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p>

Ключові слова	Аутизм, розвивальне середовище, структурування простору і часу, структурування матеріалів, команда супроводу
Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують методологічних знань з дисциплін «Філософія освіти», «Організація наукової діяльності».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	При викладанні навчальної дисципліни використовуються різноманітні методи та техніки – як традиційні, так і сучасні (особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні тощо). При цьому навчання є студентоцентричним та здійснюється через залучення до активної практичної діяльності. Зокрема, для активізації навчального процесу передбачено застосування інтерактивних методів навчання з використанням новітніх мультимедійних технологій (робота при логопедичних обстеженнях, командна робота), пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу навчального матеріалу, частково-пошуковий (евристичний) метод, дослідницький метод, експертного оцінювання, систематизації, екстраполяції, «мозкового штурму» тощо.
Необхідні обладнання	Мультимедійний проектор, ПК з доступом до мережі Інтернет, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Робота на 8 практичних заняттях: 40 балів Підготовка 1 індивідуального проєкту – 10 балів екзамен 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 Підсумкова максимальна кількість балів 100 Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>	
			<i>Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку</i>	<i>Залік</i>
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

Знання студента оцінюються за чотирибальною системою: "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

Оцінка "відмінно" ставиться студенту в такому випадку:

дана повна правильна і ґрунтовна відповідь на поставлене теоретичне питання; наведені всі необхідні методологічні, за необхідності графічні матеріали, які розкривають суть поставленого питання; проведено ґрунтовний аналіз проблеми та зроблені висновки в напрямі її вирішення.

Оцінка "добре" ставиться студенту в такому випадку:

правильно і з достатньою повнотою викладено суть поставленого питання; приведені аргументи викладають суть поставленого питання в цілому; вирішує поставлену задачу в повному обсязі; допущено несуттєві неточності у висвітленні поставлених питань.

Оцінка "задовільно" ставиться студенту в такому випадку:

за загальні знання і розуміння основного матеріалу як теоретичної, так і практичної частини завдання;

у відповідях немає чіткості, логіки і послідовності викладення матеріалу;

не повністю висвітлено суть питання; зокрема, не вистачає необхідних аргументів, які розкривають суть поставлених питань.

2. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Модульний

Максимальна оцінка в балах

контроль	Поточний контроль (ПК)			Конт- рольний захід (КЗ) - іспит	Підсумкова оцінка (ПК+КЗ)
	Практичні (семінарські) заняття	Індивідуа льний проект	Разом балів (ПК)		
	Аудиторна робота		Контроль на роботу		
1 семестр всього, у тому числі	40	-	10	50	100

Оцінювання практичних занять. Студенти виконують практичні роботи. За практичну роботу студент може максимально отримати 20 балів. Студенти повинні виконати 2 практичні роботи і підготувати індивідуальний проект, який максимально оцінюється у 10 балів. Таким чином, максимально за практичні роботи упродовж семестру можна отримати 40 балів.

Зміст практичних занять:

Заняття 1: Проект: розроблення моделі корекційно-розвивального простору як інклюзивне середовище у конкретному навчальному закладі/групі/класі (за вибором студента або в освітніх закладах, які співпрацюють з кафедрою за угодами)

Заняття 2: Опис випадку із застосуванням структурування та візуалізації у індивідуальній програмі розвитку дитини.

Оцінювання індивідуального проекту. Студенту пропонується виконати індивідуальний проект, максимальна оцінка якого становить 10 балів. Це завдання не є обов'язковим і передбачає участь у груповій інтерв'язі та рефлексію у вигляді есе.

Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються

Питання до іспиту

1. Поняття корекційно-розвивально (К-Р) середовища.
2. Організація корекційно-розвивального простору в системі освіти дітей з порушеннями інтелекту.
3. Співвідношення понять корекційно-розвивального простору та середовища

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Необхідність створення комфортного К-Р простору освітнього закладу 5. Структура К-Р середовища та його складові 6. Корекційно-розвивальний простір як інклюзивне середовище 7. Принципами забезпечення психологічно комфортної атмосфери для прогресивного розвитку свідомості та поведінки дитини 8. Умови середовища, сприятливі для розвитку дитини 9. Розвивальний простір як належним чином впорядкований освітній простір 10. Розвивальне предметне середовище 11. Єдність соціальних, предметних і природних засобів забезпечення різноманітної діяльності дітей 12. Умови для творчої діяльності кожної дитини 13. Можливості середовища для формування прийнятної поведінки 14. Використання іграшок та видів діяльності в організації К-Р середовища 15. Використання домашніх елементів в організації К-Р середовища 16. Варіативність середовища 17. Комунікативна культура як чинник ефективності корекційно-розвивального впливу середовища на особистість дитини. 18. Підтримка роботи педагога як чинник організованого освітнього середовища 19. Корекційно-розвивальний простір як інклюзивне середовище 20. Роль педагога в організації корекційно-розвивального простору як інклюзивне середовище
Опитування	По завершенню курсу студентам надано анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу.

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.
------	--------------------------	---	---------------------------------------	----------------

1.	Тема 1. Поняття середовища. Антропологічне середовище. Соціальне середовище. Фізичне середовище.	Лекція (2 год.)	1,4,6,7 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції.
2.	Тема 2. Необхідність створення комфортного К-Р простору освітнього закладу	Лекція, 2 год. Практичне заняття (2 год.)	1,4,6,7 Інтернет-ресурси	Розкрити питання: - Зміст корекційної компоненти у розвитку особистості дитини. - Розрізнення понять середовище і простір.
3.	Тема 3. Структура К-Р середовища та його складові ⁴	Лекція (2 год.)	1,4,7, Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції. - Основні структурні компоненти середовища.
4.	Тема 4. Принципи оцінювання рівня функціональності дитини при організації корекційно-розвивального середовища	Лекція, 2 год. Практичне заняття (2 год.) Виконання індивідуального завдання.	1,4, 7,10 Інтернет-ресурси	Розкрити питання - Поняття оцінювання функціональності. - Відмінності між діагностикою та оцінюванням
5.	Тема 5. Корекційно-розвивальний простір як інклюзивне середовище	Лекція (2 год.)	1, 4, 6 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції
6.	<ul style="list-style-type: none"> • Тема 6. Створення позитивної атмосфери. • 	Практичне заняття (2 год.) Виконання індивідуального завдання.	1, 4, 6, 7 Інтернет-ресурси	Розкрити питання - Ефективна комунікація - Психологічний клімат
7.	Тема 7. Командний підхід у процесі організації корекційно-розвивального середовища	Лекція (2 год.)	1, 4, 5 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції.
8.	Тема 8. Індивідуалізація навчального процесу через організацію корекційно-розвивального середовища	Лекція (2 год.) Презентація.	1, 4, 5 Інтернет-ресурси	Розкрити питання - Врахування індивідуального підходу до корекційної складової розвитку дитини в організації освітнього середовища

				- Структурування простору, часу, дій, матеріалів
9.	Тема 9. Адаптація та модифікація у процесі організації корекційно-розвивального середовища	Лекція (2 год.)	2, 3,7,4 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції
10.	Тема 10. Підготовка педагогів до організації корекційно-розвивального середовища	Практичне заняття Дискусія.	2,3,7,4 Інтернет-ресурси:	Розкрити питання - Психоедукація як засіб переосмислення ролі середовища у розвитку дитини - Опис конкретної програми психоедукації
11.	Тема 11. Ефективне залучення членів родини до організації корекційно-розвивального середовища	Лекція (2 год.)	2, 4 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції
12.	Тема 12. Організація корекційно-розвивального середовища у закладі дошкільної освіти.	Лекція, 2 год. Практичне заняття (2 год.)	2, 4 Інтернет-ресурси	Розкрити питання: - Сесорна доцільність в організації корекційно-розвивального середовища у закладі дошкільної освіти. - Психотерапевтичний аспект в організації корекційно-розвивального середовища у закладі дошкільної освіти.
13.	Тема 13. Організація корекційно-розвивального середовища у закладах середньої та вищої освіти.	Лекція (2 год.)	2, 3 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції
14.	Тема 14. Організація корекційно-розвивального середовища у закладах середньої та вищої освіти.	Лекція, 2 год. Практичне заняття (2 год.)	2, 3 Інтернет-ресурси	Розкрити питання - Доступність як складова організації корекційно-розвивального середовища у закладах середньої та вищої освіти. - Інклюзивно-ресурсні центри у системі в організації корекційно-розвивального середовища

				у закладах освіти
15.	Тема 15. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвивального освітнього середовища	Лекція, 2 год.	2, 3, 9 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції
16.	Тема 16. Завдання добре організованого освітнього середовища	Лекція, 2 год.	2, 5 Інтернет-ресурси	Розкрити питання: - Завдання по закладах різного рівня освіти
17.	Тема 17. Параметри оцінювання організацією предметно-просторового розвивального середовища	Практичне заняття, 2 год.	2, 5 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріали лекції
18.	Тема 18. Трансформованість. Можливість змінювати середовище залежно від освітньої ситуації	Лекція, 2 год. Практичне заняття	2, 5, 8, 9 Інтернет-ресурси	Розкрити питання: - гнучкості у виборі форм та методів корекційної роботи в залежності від освітньої ситуації
19.	Тема 19. Зміна середовища із застосуванням методів структурування і візуалізації	Лекція, 2 год. Практичне заняття, 2 год.	2, 5, 8, 9 Інтернет-ресурси	Опрацювати матеріал лекції